

banc paginā nostre cōstitutiōis infringere/vel ei ausu temera  
rio cōtraire. Si qs autē hoc attēptare p̄sumserit/indignationē  
oipotētis dei/r bōtōꝝ Petri r Pauli aploꝝ eius se nouerit in-  
cursurū. Datum Lugdūn. xv. kl. Septembris. Pontificatus  
nostrī Anno quarto.

**P**riuilegī dñi Alexādri pape quarti. **A**bbates possunt pcedere contra capella-  
nos conuersos monialium pfessos/si ad  
seculum vel ad alios ordines transierint  
velut contra alios apostatas.

**S**ixtus Lexander Ep̄us seruus seruorum  
dei. Dilectis filiis abba-  
ti cisterciū/ eius q̄ coabbatis cisterciēn ordi-  
nis vniuersis. Salutē r aplicam bñdictionē.  
**E**x pteyfa nobis extitit intimatū q̄ nōnulli ca-  
pellani r pueri monialū ordinis vñi p̄ pfes-  
sionē in ordine ip̄o factā retro respiciētes/ inter-  
dū ad seculū r alias ad alios ordines se trāsser-  
re ppria temeritate p̄sumūt/in aīaz suarū periculū r scanda-  
lū aliorū/volentes igit r honori eiusdē ordinis r ipsoꝝ saluti  
paterna diligētia puidere/vt cōtra tales velut ptra alios apo-  
statas dicti ordinis fm statuta vestra r indulgētias vobis ab  
aplīca sede pcessas/possitis pcedere auctoritate vobis p̄senti  
am indulgem⁹. Nulli ḡ oīno hoīm liceat banc paginā n̄fe con-  
cessionis infringere/vel ei ausu temerario ptraire. Si qs autē  
hoc attēptare p̄sumserit/indignationē oipotentis dei/r bōtōꝝ Petri r Pauli aploꝝ eius se nouerit incursurū. Datum  
Neapoli. ii. Non. Martij. Pontificatus n̄fi Anno primo.

**C**iusdē. **A**bbates possunt cōmittere vi-  
ces suas discretis r litteratis psonis or-

40

dinis sacerdotibus/ ipsis absentib⁹ ab-  
soluendi monachos et religiosas perso-  
nas sibi subiectas ab excommunicatione  
quam p violenta injectione manuum in  
seipsoſ incurruſ.

**L**erander Epus seruus seruorum  
dei. Dilectis filijs abba-  
ti cisterci⁹ eiusq; coabbatis vniuersis cister-  
cieū ordinis. Salutē t applicā bſidictionē. Cū  
ſi cut ex parte vestrā fuit ppositū coram nobis  
q; monachos vestros t religiosas pſonas vo-  
bis subiectas/ ab excoicatione quā p violen-  
ta injectione manū in seipſoſ incurruſ/absol-  
uere valeatis/ ac priorib⁹ vestris sup hoc cōmittere vices ve-  
ſtras vobis a ſede apostolica ſit indultuſ/ t ſepe contingat pro  
pter vestrā t priorū ipſorū absentia illos qui t... iuſſmodi ſen-  
tentiam incidunt diuicius in ipſa nō ſine animarū ſuarū pericu-  
lo remanere. Nos vestrī in hac parte supplicationib⁹ inclina-  
ti/q; sup hiſ vices ipsas etiā alijs discretis t litteratis vestrī q;  
diniſ ſacerdotib⁹/absentibus vobis/ cōmittere pur expedire  
videritis valeatis/ vobis auctoritate pſentiū plena cōcedim⁹  
facultatem. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginam no-  
ſtre cōcessionis infringere/ vel ei ausu temerario contraire. Si  
quis autē hoc attemptare pſumpſerit/ indignationē omnipot-  
tentis dei/ t beatoꝝ Petri t Pauli apostoloꝝ eius ſe nouerit  
incuſurū. Datum Neapoli. kl. Februarij. Pontificatus no-  
ſtri Anno primo.

*Nota. Pue.* Claveat abbates/ cum ſunt aut eſſe poſſunt in monaſterijs  
ſuis abuti cōmiten̄ vices ſuas in audiendis confeſſionib⁹  
ſemel in anno/in aſſolutione a multis caſib⁹/ quia pontiſer  
iſte dicit absentibus vobis.

46

**E**iudicem. **N**on in grangijs & locis nostris que adeo ab ecclesijs parochialibus distant/ut cōmode illuc p audiendis dini- nis officijs transire nō valeamus/ possi- mus diuina celebrare officia sine iuris p iudicio alieni/& q parochiani nō int̄sint

**A**lexander Epus seruus seruorum dei. Dilectis filijs abba- ti cisterciū/ eiusq coabbatib<sup>9</sup> & cōuentibus uni- uersis cisterciēn ordinis. Salutē & aplicam be- nedictionē. Deuotionis vestre p̄cibus benig- num impientes assensum/p̄sentiu vobis au- toritate cōcedimus/ ut in grangijs & locis ve- stris/que adeo distant ab ecclesijs parochiali- bus q ad eas p audiēdis diuinis officijs nō possitis cōmode habere recursum liceat vobis/dūmodo parochiani earūdem ecclesiāz nō intersint diuina eadē celebrare sine iuris p iudicio alieni. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam no- stre concessionis infringere/ vel ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumperit/indignationē omni- potentis dei/& beatorum Petri & Pauli apostolor̄ eius se no- uerit incursum. Datum Neapoli. kl. Februarij. Pontifici- tus nostri Anno primo.

**E**iudicē. **N**on liceat alicui p̄sone ordi- nis nostri sine licentia sui abbatis cuiq alterius vel eiusdem religionis/aut secu- lari presbytero confiteri/ nec cōfessiones ipsorum audire.

47

**Alexander** Ep̄s seruus seruorum  
dei. Dilectis filiis ab-  
bati cisterciū eiusq; coabbatib; cisterciēn ordi-  
nis vniuersis. Salutē t̄ apostolā benedictionē.  
Preclare religionis vestre fauor exposcit t̄ sin-  
cere deuotiōis quā sedulo erga nos t̄ Romānū  
ecclesiā geritis merita nos inducūt vt vos spe-  
ciali p̄rogatiua gratie psequētes vestris p̄ci-  
bus/quātū cū dño possumus fauorabiliter annuam. Lū igit̄  
felicis recordationis. I. pp̄ p̄decessor noster vt in ordine ve-  
stro sublata materia scandali/religionis p̄formitas t̄ vite vni-  
tas/in caritatis integritate seruētur/vobis suis litteris cōces-  
sisse dicat vt iuxta eiusdē ordinis statuta nulli fratz ipsius or-  
dinis/ seu aliij eiusdem ordinis p̄sonae absq; sui abbatis licētia  
liceat cuiq; alterius religiōis/vel seculari p̄sbytero cōfiteri/ nec  
ei cōfessiones ipsoꝝ audire/vel eis absolutiōis beneficiū im-  
partiri/ vestris deuotis supplicationib; inclinati/ qđ super hoc  
vobis est a dicto p̄decessore cōcessum gratū habentes/ t̄ ratū/  
id auctoritate aplica confirmamus/ t̄ p̄sentis scripti patroci-  
nio cōminimus. Nulli ergo oīno hominū liceat hanc paginā  
nostre cōfirmationis infringere/vel ei ausu temerario contra-  
ire. Si quis autē hoc attemptare p̄sumperit/ indignationem  
omnipotentis dei t̄ beatorū Petri t̄ Pauli apostolorū eius  
se nouerit incursum. Datum Neapoli. xvij. kl. Aprilis. Pon-  
tificatus nostri Anno primo.

**E**iudicem. Ne prelati qbūs caritatib; cau-  
sa hospitalitatis cū ad monasteria nostra  
ipsi vel eoꝝ familie declināt/necessaria iu-  
xta facultatū nostrarū exigentia ministra-  
mus / hec sibi ex debito seu p̄scripta cōsue-  
tu dīne deberi afferant.

B

**L**exander Epus seruus seruorum  
dei. Dilectis filiis abba-  
ti cisterciij/eiusq; coabbatib; & cōuentib; vni-  
uersis cisterciei ordinis. Salutē & aplicā bene-  
dictionē. Intimātib; vobis accepim; qđ cum  
exhibeatis vos in hospitalitate omnib; libe-  
rales/diocesanis vestris ac alijs ecclesiarū pla-  
tis eorūq; familijs cū ad vestra monasteria de-  
clinant caritatine iuxta facultatū vestrarū exigentia necessa-  
ria ministrantes/nōnulli platorū ipsorū huiusmodi gratiā cō-  
uertere moliētes in debitū/r qđ sic sponte ipsis impeditis /sl  
bi deberi ex antiqua cōsuetudine asserētes/vos & monasteria  
vestra pp̄ter hoc multipliciter aggrauat & molestant. Nos igi-  
tur vestris supplicationib; inclinati/r voleñ in hac parte quie-  
ti vestre paterna diligētia puidere/ne quisq; platus id qđ sic  
gratiōse impeditis a vobis ex debito seu p̄scripta cōsuetudi-  
ne p̄sumat exigere/auctoritate p̄sentium districtius inhibem;. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostre inhibi-  
tionis infringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē  
hoc attemptare p̄sumperit/indignationē omnipotētis dei/et  
beatorū Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursu-  
rum. Datū Neapoli. v. Idus Aprilis. P̄tificatū nři Anno. i.

**I**de. Decernit q; cū visitationes & corre-  
ctiones in ordine solum habeāt fieri per  
abbates & monachos ordinis/r nō p̄ di-  
ocesanos / nulla eis p̄curatio a personis  
ordinis solui debet/qz p̄curatio sic est an-  
nera visitatōi vt nulli nisi visiter exhibēda  
sit/īpis diocesanis ne aliquā hmōi p̄cura-  
tionē erigāt/ & p̄sonis ordinis ne soluat  
inhibendo.

**L**exander Ep̄s seruus seruorum  
dei. Dilectis filijs ab-  
bati cisterciij/ eiusq; coabbatib; t cōuentibus  
vniversis cisterciēn ordinis. Salutē t aplicam  
benedictionē. Sedes apostolica duxit vobis  
puidē concedendū/ vt a nullo alio nisi a pri-  
bus abbatis seu vestris ordinis monachis  
a dictis abbatis sup hoc deputatis/ visitari  
vel corrigi valeatis. Quia vero sic sunt p̄curationes visitatio-  
ni annere / vt platis nō sint/ nisi visitē exhibēde/ auctoritate p̄  
sentū ne quisq; diocesanus/ aut platus ali⁹ a vobis p̄curatio-  
nes huiusmodi exigere vel extorquere p̄sumat/ nec vos eas ex-  
hibeatis eisdē districtius inhibemus. Decernētes eadē aucto-  
ritate irritū t in. ine/ si qd p̄tra inhibitionē huiusmodi a quoq;  
ppria fuerit temeritate p̄sumptū/ ac sententias si quas in vos  
huiusmodi occasione plate fuerint/ nō tenere. Nulli ergo om-  
nino hominū liceat hanc paginā nostre inhibitōis t cōstitu-  
tionis infringere/ vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē  
hoc attemptare p̄sumperit/ indignationē omnipotentis dei/  
t beator̄ Petri t Pauli aploꝝ eius se nouerit incursum. Da-  
tum Neapoli. xv. kl. Adaij. Pontificat⁹ nostri Anno primo.

**E**iudē. Nō tenemur ad p̄stationē ali-  
quarū collectarū/ subsidiorꝝ/ t alias erac-  
tionū nobis aut domibus nostris a sede  
apostolica seu legatis eiusdem imponen-  
darum/ p̄ litteras sedis seu legatorū eius  
que expressam de indulgentia huiusmo-  
di t ordinis nō fecerint mentionē/ etiā si  
tineatur in eisdē litteris qd id qd per eas  
mandat fiat/ aliquā indulgentia nō obstan̄.

45

**Alexander** Epus seruus seruorum  
dei. Dilectis filiis ab-  
bati cisterci / eiusq; coabbatis & cōuentibus  
vniuersis cisterciēi ordinis. Salutē & apostoli  
cām benedictionē. Religionis vestre meretur  
honestas / vt vos speciali diligētes in dño ca-  
ritate / psequamur gratia sedis apostolice ac  
fauore. Sane tenuitatē vestrū reddituum &  
puentū sollicite attēndentes / ac p hoc volentes alicuius rele-  
uationis solacio vos gaudere / vobis auctoritate p̄sentū in-  
dulgemus / vt ad p̄stationē aliquarū collectarū subsidiorum &  
aliamū exactionū imponendarū vobis & domib; vestris a se-  
de aplīca seu legatis eiusdē / aut ipsorū auctoritate ac manda-  
to nō teneamini p litteras ipsius sedis / legatorū eius / que ple-  
nam & exp̄ssam de indulgētia huiusmodi & ordine vestro nō fe-  
cerint mentionē / etiā si contineat in eisdē litteris q; id quod p  
eas mandatur siat aliqua indulgentia non obstante. Mos em̄  
excōicationis / suspensionis / & interdicti sententias si quas oc-  
casione predictorū in vos cōmuniceret / vel aliquos vestrum ab  
aliquo pmulgari contigerit decernimus nō tenere. Nulli er-  
go omnino hominū liceat hanc paginā nostre concessionis in-  
fringere / vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autem hoc at-  
temptare presumpserit / indignationē omnipotētis dei / & bea-  
torum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum.  
Datum Anaginē Moñ Octobris. Pontificatus nostri Anno  
primo.

115 **E**iustē / Q; non ten̄mūr legatis vel nun-  
cijs domini pape / aut archiepiscopis / epi-  
scopis / vel alijs prelatis quascūq; procu-  
rationes pecuniarias soluere. Et si aliq; s  
ppter hoc in nos ferat sententias sint ir-  
rite & inane.

46.

**L**erander Epus seruus seruorum  
dei. Dilectis filijs abba-  
ti cisterciij/eiusq; coabbatib; et cōuentib; yni-  
uersis cistercién ordinis. Salutē et apostolā bene-  
dictionē. Circa sacrū et famosum ordinē vīm il-  
lius sinceritatis affectū gerim⁹/qđ semp ipsius  
iusta desideria libētissime p̄curamus/et sumus  
ad ea solliciti p̄ q̄ne virtutū dñō possitis deuo-  
tius et q̄etius famulari. Hanc lecta corā nobis v̄fa petitio con-  
tinebat/q̄ licet legati et nūcū aplice sedis/ac etiā diocesani lo-  
torum Archiepi et epi/necnō et alij ecclesiarū plati/quoties ad  
monasteria et domos ordinis vestri diuertūt honeste admittā-  
tant in eis/et caritatue tractent/q̄nq; tñ idem diocesani ac p̄-  
lati/auctoritate p̄pria. Interdū vero dicti legati ac nūcū p̄tex-  
tu litterarū p̄fate sedis in quib; aliqui cōtinetur/q̄ ab exemp-  
tis et nō exemptis/nō obstat aliqua indulgētia cistercién/vel  
alijs quibuscūq; cōcessa/in p̄curatione pecuniaria puidicatur  
eisdē/p̄curationē hmōi et alia plura cōtra indulta que p̄dicta  
sedes cōcessit yobis cōmuniciter vel diuīsim/a yobis et p̄dictis  
monasterijs ac domib; exigere et extorquere/et als vos et mo-  
nasteria ipsa seu domos multipliciter molestare p̄sumūt/in ea  
interdicti et in p̄sonas eoz suspēsionis et excōis sentētias p̄fe-  
rendo/in vīm p̄iudiciū et ipsi⁹ ordinis detrimentū. Cū itaq; di-  
lectus fili⁹ noster. I. titul⁹ sancti Laurētij in Lucis p̄b r cardin-  
alis/q̄ sp ad hoc intētus esse dinoscit/vt ordo vester p̄sperita-  
tis affluētā p̄sequat/a nobis affectuose petiuerit vt sup̄ p̄mis-  
sis puidere patna diligētia curarem⁹. Mos eiusdē cardinalis  
et vīris p̄cibus annuētes qđ eisdē legati et nūchjs p̄ supradictas  
sou q̄scūq; alias aplice sedis litteras/ac etiā p̄dictis archiepis  
et epis seu platis in p̄curatione pecuniaria nō teneamini pui-  
dere yobis auctoritate p̄ntiū indulgem⁹. Decernentes q̄ hmōi  
sentētie si quas in vos vel aliquē vestrū taliter cōtigerit/de ce-  
tero p̄mulgari sint irrite penitus et inanes. Nulli ergo oīno ho-  
minū liceat hanc paginā nostre cōcessionis et cōstitutionis in-  
fringere/vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attē-

ptare psumperit/ indignationē omnipotētis dei/ t beatorum  
Petri t Pauli aploꝝ eius se nouerit incurſurū. Datū viterbiū  
Noni Iulij. Pontificatus nostri Anno quarto.

**E**iudicē. Q[uod] ad cōseruandū vnitatis ordi-  
nis vinculū districtius inhibet psonis or-  
dinis/ ne p̄tertu alicui⁹ questiois vel diffi-  
cultatis in eodē ordine emergentis extra  
ipm ordinē appellare p̄ sumat/ decernē  
eos qui oppositū p̄sumerēt rigorū ordīs  
cōtra tales inibi introducto subiacere/nō  
obstat hīmōi appellatione.

**A**lexander **Apus** seruus seruorum  
dei. Dilectis filijs ab-  
bati cisterciū/ eiusq[ue] coabbatis t conuentib[us]  
vniuersis cisterciēn ordinis. Salutem t apli-  
cationē. Virtutū meritis rutilans t sanc-  
titatis odore fraglans in ecclesie corpore mem-  
brū nobilissimū ordo vester sic a sui plantatio-  
ne per semitā mandatorum dñi ambulauit/ et  
vnitatē seruauit t pacem/ q[ue] gratia gubernatē diuina nunq[ue] vi-  
sitationis vel correctionis alienē officio indiguit/ vel in eo na-  
sci potuit turpē sibi maculā supducēs alicuius dissensionis ri-  
mula vel scissura/ ppter qd sedes aplica eidē ordini questioes  
inter psonas emergetes ipsi⁹ p̄ presabbates eiusdē terminari  
debere/ t a nullo nisi ab eisdē abbatis vel deputadū ab ipsis  
ad hī idoneis monachis dictū ordinē visitari posse vel corrigi  
noscit indulſisse. Nos igit̄ eundē ordinē quē inter alios suorū  
p̄cellētia meritoꝝ p̄cipua psequimur caritate in sua cupiētes

pace seruare/ac ei ne vnitatis ipsi' diripi possit vinculū salu-  
briter p̄cavere/vniuersis & singulis psonis eiusdem ordinis in  
virtute obediētie/districti' inhibem'/ne aliq ex psonis ipsis p̄  
textu alicui' q̄stionis vel difficultatis in eodē ordine emergen-  
tis extra ip̄m ordinē appellare p̄sumat. Decern eos q̄ secus ege-  
rint siue sint abbates/siue monachi/vel cōuersi rigorē sepedic-  
ti ordinis p̄tra tales inibi introducto debere/nō obstāte appel-  
latiōe hmōi subiacere. Nulli ḡ oīno hoīm liceat hāc paginam  
nre inhibitiōis & cōstitutiōis infringere/vel ei ausu temerario  
cōtraire. Si qs aut̄ hoc attēptare p̄sumperit/ indignationem  
omnipotētis dei/& beator̄ Petri & Pauli apostolorum eius se no-  
uerit incursum. Datū Anagīne Idus Junij. Pontificatus  
nostrī Anno sexto.

**P**rinilegi dñi Urbani pape iiii. Exp̄sse p̄  
cipiēs & mandans p̄ platis eccliarū q̄ ser-  
uet p̄nilegia/indulgētias/libertates/ & cō-  
suetudines rōnabiles & antiquas ordis  
nři/ & q̄ cessent ab oī inq̄etatiōe nostra.

**R**banus Ips seru' seruorū dei.  
Venerabilib' fratrib'  
Archiepis & epis & dilectis filiis abbatib' p̄  
oribus/decanis/archidiaconis/ & ecclesiaꝝ  
platis/ad quos littere iste puenerint. Salu-  
tē & aplicam bñdictionē. Dilecti filii abbas  
cisterciꝝ/eiusq̄ coabbates & cōuentus vni-  
uersi cisterciēi ordinis suā ad nos querimo-  
niā destinarūt/q̄ licet eis a sede aplica sit indultu' vt a forenſi  
bus cōuentib' sint imunes/nulliq̄ liceat in eos vel eoꝝ mona-  
steria seu cōfratres inibi cōmorantes/excōis suspensionis aut  
interdicti cōtra id qđ ab origine ordis obseruatū fuisse digno-  
scit sentētias pmulgare/que si pmulgare fuerint deceinunt p̄